

Locuint'a Redactorului

si

Cancellari'a Redactiunii

a in

Strat'a tragatorului [L5-
vésztosa], Nr. 6.

Scrierile necitite nu se voru
primi decat numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 " " "
Pre anulu intregu . . . 12 " " "

Pentru Honora'ia:

proa. intregu 30 Fr. = 30 Lei u.
" 6 lune 15 " = 15 " "
" 3 " 8 " = 8 " "

Pentru inseratiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa tim-
brale pentru fiecare publicati-
une separatu. In loculu deschiu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

De pre campulu resbelului.

Asta di, dupa ce armata franceza de la Loir'a a datu, in directiune vestica si ostica de la Orleans, atatea probe energice despre existinta sa, recunoscandu si iusi-si prusii, ca deciderea definitiva la fluviulu Loir'a e inca forte departe. Ambele parti belligerante facu incordari desperate, pentru ca pre diu'a decizitoria se-si pota asigura una putere catu mai prevalenta. Din Germania se tramitu in continuu pre campulu resbelului trupe noue de Landwehr, era catu despre Francia, organizarea poteriloru armate id dimensiuni gigantice. Dupa catastrofa de la Sedan si dupa caderea Metz-ului, Francia remase, asid d'icundu, fara neci unu militariu, ca-ci trupele imperiali disparura cu totul de pre teatrulu resbelului, cu tote aceste inse ea nu a desperatu ci, conscia ca se lupra pentru libertatea Europei, pentru drepturile si demnitatea omenimei, amenintate de jugulu despoticu alu germanismului, se inaltia intinerita, creza armate cu sacrificie nedescriptibile, si esecuta in armarea generala cu una energia admirabila. Fabricile din Creusot, Rochefort, Toulon, St. Etienne, La Ciotat, Lyon si din multe alte locuri producu degia de mai lungu tempu arme noue, era cele vechie le strafoma dupa sistemulu celu mai nouu. Cei 400.000 fetiori organizati degia se lupra cu persistinta mare, si, preste putienu, se voru mai mobilisa ali 400.000-600.000 fetiori, avutii si seracii sacrificia in modu egal denariulu loru pentru binele patriei, era poporulu nu se infiora neci catu e mai putienu de sacrificiele de sange, pre cari le pretinde patri'a lui, inundata de orde si barde uciditorie, cari nu cunoscumanitate, dreptu si dreptate.

Deci, in urm'a acestoru consideratiuni, suntemu in dreptu a crede in invingerea armelor franceze, ce'a ce e sinonima cu invingerea libertatii a supr'a sclaviei, a luminei a supr'a intunecului.

Virulu electricu ni aduse, in 13. dec., urmatorulu telegramu comicu: „Versailles, 12. dec. Regele catra regin'a: Dupa luptele de patru zile de la Beaugency, cari totu de un'a au reeritu in favorulu armelor nostre, inse cu tote aceste nu s'a ocupatu ce-va terenu insemnatu d'in causa poterei prevalente a inamiculu, acestu-a s'a retrasu neobservatu spre Tours si Blois, verosimilu in urm'a perderiloru insemnate, pre candu ale nostre sunt numai m'ice; acolo si la Rouen se insinua una mulime de fugari. Gardistii mobili si-arunca cu gramad'a armele si se ducu a casa, inse cu tote aceste mai sunt inca destui.” — Deci conformu telegramulu regescu, rezultatulu invingeriloru de patru zile a fostu ca armata nemtiesca se afla inca si in d'u'a a patru a totu acolo unde se afla in diu'a prima a invingeriloru (?), de unde urmeza, ca tote scirile nemtiesci, porte ele chiaru si firm'a „regele catra regin'a”, nu sunt neci mai multu neci mai putienu, de catu numai mistificatiuni si neadeveruri grosolane. Ba, d'in telegramulu de mai susu se mai vede si impregiurarea, ca regele prusescu, de-si betranu, totu-si e pricepe la eticheta, ca nu spune femeii sale sciri rele, cari i-aru poté causa amaretiune si descuragiare.

Dupa scirile oficiali d'in Bordeaux date de d'in 12. dec., lupt'a d'in 10. dec. a duratu de la 8 ore demaneti'a pana la 5 1/2 ore sera; francesii au facutu 400 prisionieri si au ocupatu satulu Origny. Prisionierii constata, ca perderile nemtilor, suferite in 9. si 10. dec., sunt forte insemnate, inse si ale francesiloru sunt considerabile. Totu d'in Bordeaux se asigura, ca trupele franceze au reocupatu cetatea Vierzon.

D'in Lille se telegrafeza diariiloru belgiane, ca Hennecourt, adjutantele generalulu Trochu, care a sositu aco'o d'in Parisu prin balonu, constata, ca trupele franceze au reportatu in 30. nov. si 2. dec. doue invingeri mari, cu care ocaziune prusii au pe-dutu aprope la 15.000 fetiori, 6 tunuri si unu numeru mare de prisionieri. Mai departe comunica, ca aprovizionarea Parisulu nu lasa nemic'a de doritu, si ca in acesta privintia

nu existe neci una temere. Patriotismulu si contielegerea sunt mai pre susu de tota laud'a. Apera-rea e perfecta si admirabila. Cetatea e scutita de veri-ce atacu. Dlu Hennecourt are misiunea d'a informa armatele d'in ostu, vestu, de la Loir'a si d'in nordu despre noulu planu alu parisianiloru, pentru ca estu-modu se asigere uniformitatea operatiuniloru.

Dupa scirile d'in urma, nu incapa neci una indoiela, ca armata franceza d'in nordulu Franciei, comai data de generalulu Faidherbe, si-a inceputu actiunea. Urmarile perderei, causata armatei acestei-a la Amiens de generalulu Manteuffel, sunt delaturate prin energi'a comandantelu seu, asid incatu poterile armate de la Lille sunt era-si capabile d'a incepe operatiunile ofensive. Diariulu „Independ. belge” publica, cu privire la operatiunile acestei armate, urmatoriele sciri, date d'in Lille, in 10. dec.: „Armata de nordu a ocupatu asta-di cetatea Ham, cu care ocaziune francesii facura 200 de prisionieri. Trupele franceze reocupara era-si cetatea St. Quentin.” Una a dou'a depesia totu d'in Lille comunica: „Jeri sosira in Aibert 800 prusi; dupa ce stricara viaductulu s'au retrasu era si la Amiens. Si, in fine, una a trei-a depesia, data d'in Lille, in 11. dec., spune: In demaneti'a acest'a s'a timentu una revista mare preste gardele nationale mobilisate. Prusii prinsii in Ham au sositu aici.

Unu telegramu d'in Geneva, datu d'in 13. dec., ni aduse urmatori'a scire importanta si totu-de-una-data imbucuratoria: Generalulu Garibaldi telegrafa fiicei sale: Dupa unu atacu sangerosu alu prusiloru contr'a cetatii Autun, care inse fu respinsu de doue-ori, generalulu Cremer atacu pre prusi cu 10.000 garde mobile intre Sabinieu si Chateaufort, si i sfarima.” — In Autun se accepta 1000 prisionieri prusi.

Pertratatarea processului de presa contr'a „Federat.”

in 29. nov. inaintea cumerei juratiloru, d'in Pest'a.

Discursulu de aperare alu dlui Emericu B Stanescu.

(Fine.)*

Onorabilu juriu!

In constitutionalismu, regimulu fiindu efuinti'a statulu reprezentativu alu poporulu, pre catu poporulu are detorintia a-lu conservu cu tote mediu-locele morali si fizice, pre atata are si dreptulu a-lu controlu.

Acusatulu dara, ca concetatienu, dar' mai alesu ca reprezentantele pressei, in articulu seu incriminatu, areta cu de-a-meruntulu gresielele guvernulu actualu, cari, prin introducerea unoru legi asupritorie, au trecut degia in fapte.

Inculpatulu, avendu aceste in vedere, n'a tinsu de felu a agita pre romani in contr'a superioritatei legali, in contr'a patriei si in contr'a natiunei magiare, neci n'a tinsu a abtiente pre romani de la implinirea obligatiunii loru militare, ci a tinsu a face atentu pre guvernulu la gresielele sale si la urmariile loru.

Nemicu mai multu, nemicu mai putienu.

Vorb'a dara e, ca articulu incriminatu nu este redactatu in forma de provocare catra natiunea romana, buna ora cum ise pare dlui procuroru, ci este compus in forma de adresa, reclamu, memorandum, seu de admonitiune catra guvernulu tieriei.

Acesta distinctiune esentiale, domnii mei, trebe se o respectati, — ca-ci acest'a judeca asupra naturelulu causai, acest'a decide a supr'a intentiunii scrietoriulu.

Si daca ati facutu acest'a, veti poté pre usorulu a reduce la valoarea sa si capitalulu ce s'la facutu dnulu procuroru generalu d'in tempulu si d'in ocaziunea, in care s'a publicatu articulu subversante.

Da, articulu cestiunatu s'a comunicatu candu erupse batal'a borusa-franceza, seu, dupa parerea dnului procu-

roru, candu patri'a nostra nu era, dar' poté fi inca amenintata.

— Pentru ce atunci?

— Pentru-ca ocaziunea era bine venita, a atrage atentia guvernulu la nemuliumirea generale d'in patria, si in specie la dorile si dorintiele poporulu romanu; si pentru-ca tempulu era acomodat a adresu una voce serioasa catra domnii situatiunei interne; spre a repara cele neglese intru restabilirea increderei comuni, — fara care in tempu de nevoia nu existe insufletirea receruta.

Ratiunea politicei inca se bazeza pre sciintia, cum trebuesce a ne servi de impregiurari, de tempu si de ocaziune, spre ameliorarea pusetiunei nostre.

Acesta regula necontestabile o sciu toti politici, toti diplomatii, toti barbatii de stat; prin urmare trebuesce se o scia si domnii nostri de la carma, cari diregu destinele patriei.

Cu dreptu cuventu amu fi acceptatu dara ca, avendu ei in vedere esemplele d'in trecut, si cele ce se presenta de facia la apusu, inasi-si, proprio motu, se fia luat initiativ'a si, exploatandu gravitatea ocaziunei in favorulu patriei nostre comuni, se-si fia mai intorsu faci'a loru de la cele esterne si la tristele nostre referintie si neajunsuri interne.

Dorere, — in dar' amu acceptatu.

Deci, domniloru, a venitu rondulu pre publicu, ca-ci in constitutionalismu ambii sunt asemene factori.

Intreg'a opusetiune magiara a luat cuventulu: reprezentantii poporulu in siedintiele camerei, diurnalistii in organele loru, cei de la sate in conferintie particulare, si, facundu atentu pre guvernulu la importantia faimelor amenintatorie, l'au provocatu franou la regularea referintiloru interne, la revidiunea pactulu dualiticu, la introducerea institutiuniloru mai liberali, in consunantia cu dorintiele poporeloru, — ca estu-modu in una stare ore-care mai ameliorata, prin potentiarea interesulu comune, se avemu garantiile nostre, ca poporele multiumite voru se de peptu cu neamiculu barbatescu!

Si vedeti, dlui procuroru generale nu ia venitu a minte se incrimineze vocea loru, si se-i acuse, ca voru fi fostu avendu intentiunea culpabile spre a agita natiunea magiara in contr'a regimulu, in contr'a existintiei patriei, ce'a ce inse o fece exceptionalminte, facia de acusatulu.

Pre candu si autorulu inculpatu buna ora ca fratii magiari de la opusetiune — a rafuitu numai o detorintia civile, candu s'a adresatu la guvernulu tieriei cu articulu seu celu plinu de sinceritate.

Da, domniloru concetatieni, considerandu pusetiunea lui, d'insulu avu detorintie multilaterale a admonia regimulu, se-si indrepte gresielele sale, pana ce nu va fi inca tardiu, ca-ci d'insulu este romanu, cive alu acestei patrie, si cu deosebire e publicistu.

Ce'a ce dara nu se imputa unui-a, nu pote fi pe-catu neci pentru altulu.

Implinirea detorintiloru civili neci candu n'a involvatu ore-si-care intentiune culpabile, ca-ci aceste sunt incompatibili.

Ci, chiaru d'in contra, rafuirea detorintiloru civili pururi'a da expresiunea cea mai eclatante a unei bunavointie, a unei intentiuni nobili, referitoria la — b u n u l u c o m u n e !

Aceste sunt adevurii vechie, cari totu adevurii voru se remana si la casulu acestu conoretu.

Ca-ci resumandu cele d'fse si inca o data analisandu pre scurtu partile esentiale, ce compunu articulu incriminatu, usorulu ve veti convinge, ca dlui autoru n'a fostu, n'a potutu fi, condusu de ore-si-care intentiune malitiosa.

A nume:

Tecstulu presenta simplu legile, cari nu multumescu de felu pre poporele d'in Ungaria si cu deosebire pre romani. Asertiunea acest'a nu este numai judecat'a autorulu, va se dica nu e nota, pentru-ca au sustienutu-o si o sustienu multi, toti jurstii opusetiunali, si e deja justificata prin diferitele critice ce au aparutu, si aparu totu mereu. Prin urmare tecstulu nu pote fi compromietatoriu.

In forma, articulu incriminatu este redactatu ca adresa, reclamu, memorandum, catra regimu, era nu ca provocare catra poporulu romanu. La forma acest'a corespunde numai sinceritatea franca si bunavointia, tertium non datur, ca-ci este curiosu a presupune, ca dlui

* Vedi Nrii 121 si 122 ai „Fed.”

autoru va fi avendu de cugetu a agitá, a revoltá pre regimul in contr'a regimului.

Éra in cátu privesce t e m p u l u s i o c a s i u n e a publicatiunei, inca nu incupe neci o indoiele despre tendintiele ese bune a le scrietoriului, fiindu-cá s'a adresatu guvernului in tempu de pace.

Ei bine, dlu procuroru generale dice, cá pre atunci se ventilau faime amenintatorie; dar' nu afirma neci Dsa, cá acele faime erau serioase si cá realizarea loru inaintá astu-feliu ca, numai decátu, — in câte-va díle, — se lovésca dreptu in patri'a nostra.

Acele faime inca au potutu fi chiaru atátu de nefundate, ca multe altele, cu cari ne-au saturatu degiá diplomatii.

Vorb'a dara e, [cá insu-si dnulu procuroru generale recunosc datarea articolului incusatu in tempu de pace, candu patri'a nostra inca na erá atacata neci d'intr'o parte, si candu mai remaneá tempu destulu guvernului se umarésca svaturile compatriotiloru sái de buna credintia, si cari si-manifestau voia se puna patri'a pre petioru de aperature facia de acele faime.

Deci impregiuráre normale nu demantra nece decátu vr'o intentiune culpabile in articolulu acusat.

Daca, p. e., autorulu ar' fi acceptatu pana ce muscalulu, ori altu cine-va, ar' fi ajunsu in tiera, ca inimicu, si daca dinsulu, servindu-se de una asemene impregiurare abnormale, ar' fi provocatu de-a-dreptulu natiunea romana, d'in motivulu nemulțumiriloru sale, la lasitate si la indiferentismu: da, atunci mai avea dnulu procuroru ore care cuventu se suspitiuneze intentiunea inculpatului, d'in alu sêu punctu de vedere.

Autorulu inse n'a comisu acestu faptu, prin urmare intentiunea lui d'in articolulu cestiunatu se reduce simplu numai la bunavointia cátra salutea patriei, a libertatei si a poporeloru conlocutorie, cari pretindu egale indreptátre, in intrég'a potere a cuventului.

Dreptu-ce, respingu solemn u t o t e a s s e r t i u n e l e i n v i n u i t o r i e a l e d l u i p r o c u r o r u g e n e r a l e, facute la acést'a debateru facia de partea incusata, si me miru de elu cum de a voit, prin frae si apucature, se identifice regimulu cu natiunea magiara; pre candu, si dupa o sciintia mai elementaria, bine se scie, cá altu-ce e regimulu si alt'a e insa-si natiunea magiara.

Dar' dnulu procuroru, cu sucit'a si resucit'a, a identificate aceste doue concepte, firesce, numai ca se faca vre-unu efectu de preocupatiune; sum inse de convictiunea, cá domni jurati, liberi si independinti pre cum sunt, nu voru reflectá la asié sofisme naive.

Totu estu-modu trebuesce se-mi esplicu si celu-a-l-altu pasu curiosu d'in acús'a orale a dlui procuroru unde, ca necompetinte, afirma, cá acusatulu este cu atátu mai culpabile, cu cátu mai toti articuli sái, precum se va vedé de curendu si d'in unu altu articlu, in care provoca pre Roman'a a se inarmá in contr'a Ostrunguriei, se reduou simplu la intielesulu espresu: „Ceterum Hungaria m delenda m esse censeo.“ Dar' avendu in vedere nemulțumirea cea ne mai suportabile a a poporeloru d'in patri'a acést'a, concéda-mi si dnulu procuroru generale a afirmá, cá a trecutú dejá tempulu, candu se cantá o data: „Extra Hungaria m non est vita, si est vita, non est ita“ . . .

Intrebu: neci acum n'a fostu ore cu cale, neci acum n'a fostu cu scopu, neci acum n'a fostu la tempulu sêu, cá cetatienu, reprezentantele pressei, se svatútesca pre cei de la potere, si se céra de la regimulu vindecarea reliloru si nedreptátiloru, cari ne amenintia mai vertosu pre noi romanii cu perire morale?!

Ba da, domniloru, a fostu inca de urgentia imperativa.

D'in estu punctu de vedere a purcesu dara autorulu atunci candu, ca amicu bunu, a spus dreptatea in facia, sinceru si la tempulu sêu, candu ajutorulu erá inca posibilu.

Ce'a ce dara lu caracteriséza mai pre susu de tote e, cá n'a facutu-o ca neamiculu, care agita de dosu, nemicesce medi-locele de ajutoriu, si la casu de nevoia ride numai in pumni.

Vedeti dara, ca se ve convingeti, cá dinsulu n'a avutu de cugetu a face aruncature natiunei magiare; vedeti, ca se ve convingeti cá, cu anima curata, elu a datu numai unu avutu seriosu guvernului actualu, ca se grigesca de ce face, se nu proceda si mai departe in detrimentulu bunei contielegeri; si vedeti, ca se ve convingeti, cá acést'a adresare a autorului cátra regimulu a fostu simplu vocea Cassandrei!! . . .

Onorabile juri!

Dupa ce mi-am facutu observárele mele in modu obiectivu la actulu de acúsatiune alu dlui procuroru, cu indulgenti'a Dvostra voiu se trecu acum la §-ulu alu 6-le d'in legea pressei, pre care adica se radíma petitulu d'in acúsatiune.

Domniloru, de vomu cercá §-ulu mentionatu dupa alinee sale, cari lu compun, usioru ve veti convinge, cá aplicarea acestui §. la articolulu de facia este forte gresita, prin urmare ve veti convinge si despre ace'a, cá acúsatiunea nu posede neci unu temeiu juridicu.

A nume:

in aline'a prima d'in memoratulu §. se dice: „Care

agita in contr'a integritatei teritoriale a tierelorú asiediate sub sant'a corona a Ungariei.“

Se respunde: neci o iota d'in intregulu articlu incriminatu nu se referece la o astu-feliu de agitare.

Presiedintele: Me rogu, am de a face atentu pre dnulu aperature cá, precum sum informatu, dnulu procuroru si-bazeza actulu sêu de acúsatiune numai pre ultim'a alinea d'in §-ulu 6. Dreptu-ce aperature s'ar' poté restringe numai la numit'a alinea.

Stanescu (continuandú): D'a, de cumu-va actulu de acúsatiune in partea petitoria nu s'ar' basá pre intregulu §. alu 6-le; inse astu-feliu pre mine me regulaza petitulu scriu in actulu de acúsatiune alu dnului procuroru generale, alu carui contienutu aproba punctulu meu de pornire, cá-ci elu suna asié (citecece pasagiulu originalu referitoriu la cestiunea subversante d'in petitulu actulu de acúsatiune.)

Procurorulu generale: Pote fi gresita, cá-ci eu insu-mi n'am avutu de cugetu a fundá acúsatiunea mea pre intregulu §., ci numai pre ultim'a alinea. Deci, revocu pasulu gresitu, si reducu acúsarea numai la poterea alineei memorate.

Stanescu (continuandú). Ei bine, se cercámu dara intielesulu alineei ultime. Eca ce dice: „Care agita intru stramutarea constitutiunei cu fort'a, si spre nesupunere la autoritátele legali, si care provoca si animéza spre comiterea crimelor“ . . .

S'a negatu dejá in modu categoricu, cá acusatulu ar' fi voit cu articolulu sêu a agitá la nesupunere. Éra contrariulu nu se pote demonstrá d'in contienutul articulu, neci in generale, neci in speciale. Autorulu n'a dísu, cá nu respecta constitutiunea; autorulu n'a provocatu pre nimene, se priuda arm'a in mana, — cá se pota fi vorba de fort'a, — spre oprimere a constitutiunei; autorulu n'a svatuitu pre nimene, se nu se supuna autoritátiloru publice; autorulu n'a provocatu neci n'a animatu in articolulu sêu pre cine-va spre comiterea crimelor . . . de altminteá se ne intielegemu, caroru crime? cá-ci dnulu procuroru insu-si nu mentiuneza crime, ci numai unu simplu delictu.

Unde este dara fapt'a, ce pretinde macaru si numai acést'a alinea; unde este legatur'a juridica intre acést'a alinea si intre articolulu respectivu? . . .

Nicairi, — pentru-cá articolulu pomenitu nu posede neci obiectulu, neci spiritulu, dar' neci form'a de provocatiune, de agitare culpabile.

Sustienu, cá articolulu partei incusate este simplu unu reclamu, prin carele autorulu a avutu numai scopulu d'a face unu servitiu bunu imediate regimului actualu, si mediate binelulu comunu. Si, dupa regulele juridice, daca lipsesce intentiunea culpabile, lipsesce si delictulu.

Dupa tote aceste, fiindu invederatu:

a) cá actulu de acúsatiune nu se mai pote sustiene neci subiective, neci obiective;

b) cá aplicarea alineei ultime a §-ului 6. d'in legea pressei este nemerita: in virtutea acestoru motive necontestabili, facu apelu cátra onoratulu juriu, si me rogu ca, respectandu de o parte libertatea personale a unui concetatienu alu Dvostru, éra de alta parte sant'a dreptate, dupa convictiunea cea mai buna, se binevoiti a absolvi pre dnulu acusatulu de aceste incriminatiuni nelegali.

Dupa replic'a si duplic'a procurorului generalu si a acusatului, presiedintele Sárkány resumá acúsatiunea si aperature, si puse juratiloru urmatoriele intrebári:

1. Cuprindese ore séu ba in articolulu incriminatu delictulu provocarei de nesupunere contr'a auctoritátiloru?

2. Acusatulu este ore séu ba autorulu articolului incriminatu?

3. Acusatulu este ore culpabilu séu ba in delictulu provocarei de nesupunere contr'a auctoritáti?

Dupa una consultare de unu patrariu de ora, presiedintele juratiloru, Dlu Stefanu Górgy, observandu formalitátele legali, publica urmatoriu verdictu: Juratii au respunsu la intrebarea prima: cu 7 voturi contr'a 5 da; la intrebarea a doua: unanimu da; la intrebarea a treia: cu 7 voturi contr'a 5 da.

Deci, acusatulu, Ionu Porutiú, ca redactore respunsibilu alu „Federatiunei“, fu dechiaratu „culpabilu“.

Procurorulu generalu, Bart. Rozgony, ié apoi cuventulu si espune mai multe impregiurári agravante contr'a lui Ionu Porutiú, a nume cá d'ininsulu a mai fostu condamnatu una data pentru delictu de pressa si cá Curtea de Cassatiune numai d'in cause de formalitáti a nullificatu sentintia condemnatoria a tribunalului; cá cu tote aceste, Ionu Porutiú nu inceta nece acum d'a scrie si d'a publicá articli provocatori contr'a Ungariei si natiunei magiare, precum se va vedé inca si d'in unu altu processu de pressa intentatu contr'a lui si care se va pertratá cátu mai curendu; dreptu ace'a, se roga ca tribunalulu de pressa se condamne pre acusatulu la inchisore de unu anu si la una mulcta de 500 fl.

Ionu Porutiú, fiindu intrebatu, de are d'a reflectá ce-va procurorului generalu in privint'a greutáti pedepsei, respunse, cá n'are d'a dice nimicu.

Aperatoriulu, Dlu Em. B. Stanescu, roga inse pre tribunalulu de pressa ce, mai alesu d'in caus'a june-

tiei acusatului, se reduca pedeps'a la cea mai mica mesura.

Tribunalulu se retrage pentru a delibérá, si, dupa câte-va mominte, revine si enuncia urmatori'a sentintia: Ionu Porutiú, redactorele „Federatiunei“, este condamnatu la inchisore de diece lune, la solvirea unei mulcte de 500 fl., la solvirea spese-loru processuali in suma de 48 fl. 62 cr. si la solvirea spese-loru de intertentiune in inchisore.

Condamnatulu insinuá recursu de nullitate contr'a acestei sentintie, fiindu lasatu liberu, pana la decisiunea Curtei de Cassatiune, pre garanti'a Domniloru Em. B. Stanescu, deputatu dietale, si Iosifu Vulcanu, redactorele diariului „Familia“

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedintia de la 12. dec.

Presiedintele Somssich deschide siedintia de asta di a camerei representantiloru la 10 ore. Pre bancele ministeriali: Iosifu Szlavy.

Dupa verificarea procesulu verbalu alu siedintiei trecute, si dupa presintarea mai multoru petitiuni, cari se transmitu comisiunei petitiunarie,

Iulu Benedek adreseza ministrului de cultu si instructiune urmatori'a interpelatiune: Are dlu ministru cunoscintia, cá fundatiunea facuta de regina Maria-Teresia pentru sustinerea scolei epidane romano-catolice d'in Fagarasiu stá sub jurisdictiunea comandai militare d'in Sabinu, si cá acést'a autoritate militaria a anulatu conclusulu adusu mai de una-di de susu numit'a comunitate besericesca cu privire la limb'a de instructiune in acést'a scoala, si, eschidindu limb'a oficiala a statului, in loculu ei a intrudus: limb'a germana ca limb'a exclusiva de instructiune? Daca are cunoscintia despre acést'a, aplecatu e guvernulu a dispune, ca se se conserve dreptulu neconditionatu de supraveghiare si dispunere alu numitei comunitáti besericesca a supra scolei sale facia de comand'a militaria, si ca pre venitoriu acést'a autoritate militaria se nu mai eserceze neci una influintia a supra unui institutu ce se sustiene d'in vre-unu fondu civilu? — Interpelatiunea se va comunicá ministrului concerninte.

Ministrulu comerciului, Iosifu Szlavy, pune pre biurulu camerei conventiunea de statu, inchiaia cu privire la impreunarea Boemie cu Sasonia prin una cale ferata, carea, de-si se referece numai la Boemia, ca conventiune internatiunala inse trebe se se pertrateze de ambe legislativele monarcei in modu constitutiunалу. — Se va tipári si distribui.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea dílei, si se citecescu a treia ora proiectele de legi: despre contributiunea de consumatiune a zacherului, vinului si carnei, despre timbru, tace si competintie, despre incassarea contributiunei, manu-tienerea tribunaleloru financiarie si despre scutirea de la timbru si competintie a documintelorú relative la impartirea proprietátiloru comune-familiare d'in Croatia si Slavonia. — Majoritatea camerei adopta definitivu aceste proiecte de legi, cari apoi se tramitu camerei magnatiloru.

Siedintia se inchiaia la 11 ore a. m.

Siedintia de la 13. dec.

Presiedintele Somssich deschide siedintia de asta di la 1 ora d. m. D'in partea guvernului n'a fostu neci unu ministru de facia.

Se verifica procesulu verbalu alu siedintiei de ieri. Dupa ace'a, presiedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se transmitu comisiunei petitiunarie.

Raportorulu comisiunei economice, Paulu Ferey, presinta bugetulu camerei pentru lun'a lui decemvre. — Se va tipári si pune la ordinea dílei.

Paulu Királyi pune pre biurulu camerei raportulu comisiunei centrale despre proiectulu de lege relativu la organizarea comunelor. — Raportulu se va tipári si distribui intre deputati.

Bar. Ludovicu Simonyi presinta votulu separat, facutu de minoritatea comisiunei centrale la proiectulu de lege despre organizarea comunelor. — Se va tipári si impartí.

Siedintia se inchiaia la 11 ora d. m.

Onor. Redactiuni a „Federatiunei“ in Pest'a.

Onor. Redactiune!

La articolulu d'in comitatulu Dobácei, comunicatu in nr 111 alu „Federatiunei“ d'in 11. novembre st. n., subsemnatu de Z., cu privire la intrebarea adresata mie, voiescu a dechiará, cá mi-voiu tiené de detorintia a urdi procesu disciplinariu in contr'a solgabirasloru d'in cercurile Buz'a si Secu, acúsati in articolulu numitu, daca scrietoriulu aceluia mi-va dá date sigure si speciale*, —

* Invitámu pre Dlu corespondinte Z., ca se nu intardé a subministrá Dlu comite supremu Bar. Daniele Bánffy tote datele sale, prin cari crede a poté dovedi abuzurile, cu cari acúsá pre subprefectii (solgabireii) d'in Buz'a si Secu.
Red.

de af respectivii solgabirei, la provocarea mea relativa la acestu obiectu, relatiuneza, ca acusatiauna radicata a supra loru e nefundata.

Gherla, in 10. decembre 1870.

B. Bánffy Dániel, m. p.
comite supremu.

Ardusat, 9. dec. 1870.

Domnule Redactoru!

In nr. 119-451. alu „Federatiunei“, intre V a r i e t a t i se cuprinde si „numerulu Romanilor“ d'in Transilvania, Banatu si Ungaria, dupa catagrafia d'in 1857, si, in specie, in Satu-Mare se punu numai 65,008 romani; acést'a inse este o eroare; pote ca cu 5 decenie inainte de acést'a, adeca pre la 1810-20, au potutu se fia atáta-i, dar' acum'a, dupa catagrafia d'in anulu acestu-a, sunt romani in Satu-Mare: 101,182.*)

Primiri, etc.

Simeonu Stanu.

Romani'a.

Adunarea Deputatiloru.

(Fine.)**)

D. N. Fle v a, prefera moneta cu armele tieriei de catu cea cu una efigia ore-care, ce a datu ocaziune Turciei se intrevina (aplause).

Nu vede alte sentiminte in deputati, de catu cele pre cari ei le esprimu prin votulu loru, prin votulu majoritatii, si d. Cogalnicenu n'are dreptate se mai vina acum se interpreteze, care erau sentimintele camerei, care a votatu legea monetei, ca membrii ei doriáu se se puna efigia.

Ce inseamna acum depesia citita de d. ministru? Nimicu! Se dice in ea, ca in curundu se spera, ca conflictulu se se aplaneze: acést'a nu insemeza nimicu pozitivu si guvernulu n'a ajunsu la nici unu rezultat bunu.

D. Ministru de finantie dice, ca n'a avutu creditu. Dar' unu inceputu de batera monetei s'a facutu degiã si, prin urmare, a fostu unu creditu cu care s'a executatu acést'a lucrare.

Dar', dloru ministri, fiindu ca gasiti credite pentru lucrãri particulare, neprevedute de lege, poteati gasi unu creditu suplimentariu sãu extraordinariu si pentru batera monetei.

De sicuru ca d. Iepurãnu n'are dreptate, ca nu erã nici unu profitu d'in acést'a moneta; ea totu aduceã unu profitu si, daca nu unu profitu materiale, celu putienu pre acel'a, ca Romaniaa aveã unã moneta nationalã, autonoma.

S'a negociatu cu Port'a ca se se calce legea, ca se se aprobe de dina punerea efigiei Domnului in locul armelor tieriei.

Domnitorulu e inviolabile si respectatu, inse in limitele legii si ale constitutiunii (aplause).

D. ministru de finantie se scola cu violentia si dice ca roga pre presiedinte a nu mai permite, ca deputatii se mai puna in jocu person'a Domnitorului. De totu ce s'a facutu sunt dloru responsabili: nici-una-data nu voru permite, ca Domnitorulu se fia pusu in jocu in adunare.

Catu despre imputarea dlui Fle v a, pote afirmã ca a fostu nici unu ministeriu, care se useze mai in limitele legii de credite.

Presiedintele explica, ca biuroulu si-va face detorl'a n'a nu permite, ca discusiunea se esa d'in limitele regulamentului.

D. A. G h e o r g h i u, doã erã decisu a nu luã cuventulu, inse cestiunea a luat una facia de natura a dlui pre ori-ce deputatu se-si dõe parerea in acést'a importanta impregiurare.

Lasa la una parte cele dize de d. ministru C. Grãsteanu, care si-a uitatu rolulu de ministru, si a venitu a apere pre Domnitoru. Procesele verbale sunt de facia, se constata, ca nici unu deputatu, prin nici unu cuventu, n'a venitu se atace pre Domnitoriu sãu se faca nici unã macaru la person'a sa.

Toti ministrii n'au curagiulu faptelor loru si se punu sub scutul tronului N'avemu nevoia, dloru ministri, de amenintiãri, ca tronulu e pusu in cestiune, ca se ataca person'a Domnitorului, etc. Aceste amenintiãri nu ne speria.

Cestiunea nu e d'a pune pre moneta efigia, d'a manifestã astu-felu independintia tieriei: aceste cestiuni sunt de se pune spre a ne amagi, si a nu vedẽ calcarea de lege, comisa de guvernulu la batera monetei.

E una calcare de lege: cine a facutu-o? Cine e responsabilu? Acestu-a e terenulu pre care trebuie pusa discusiunea, pentru ca, de vomu lasã ca ministrii se calce legea, e de prisosu acést'a pompa de constitutiuna-

*) Publicandu datele d'in cestiune in nr. 119. alu „Fed.“, amu disu, ca nu garantãmu despre esactitatea datelor; primimu dara cu placere acést'a rectificare. Red.

**) Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

lismu, si atunci se lasãmu mai bine pre guvernulu se se face ce vrẽ.

Legea bateri monetei a fostu violata in modu flagrantu.

Cine sunt culpabili? Responsulu e facile: ministrii actuali!

Nu se schimba unu guvernulu fãra a luã raspunderea acteloru celui precedinte (intrerumperi), intru catu elu nu vine prin fapte ulterioare a deferi raspunderea.

Indata ce acestu guvernulu de adi n'a semnalatu camerei calcarea de lege, facuta de predecesorii sãi, si elu a calcatu legea si a luat raspunderea calcãrii anteriorie a legii.

Dar' se vedemu, daca tote acestea potu constitui unu bilu de indemnitate.

Nu va relevã cele dize de d. Dem. Ghica, care, ca barbatu de statu (rãsete), a protestatu contr'a insinuãrilor aduse dsale: va vorbi numai despre cele dize de d. M. Cogalnicenu, adeca despre i n d e p e n d i n t i a!

Dar' erã nevoia ca se calcãmu legea spre a ajunge aci; ca se calcãmu legea spre a dã pretestu portei se se amestece, cum a disu d. Fle v a, in afacerile nostre interioare?

Se dice, ca efigia pre moneta este, dupa toti scriitorii, unu semnu de suveranitate.

Nu e asiã: suveranitatea unei natii se afirma prin alte fapte, si nu numai prin efigia Domnului.

Efigia aveã importantia ei in tempii feudali, candu principii feudali credeau ca e destulu a-si pune efigia, portretulu loru pre una bucata de metalu, de pele, de curea sãu de hartia, spre a aveã valoare in piatia.

Daca acum gasimu si la popore de adi, la popore moderne, efigia pre moneta loru, este ca una traditiune, dar' nu e nevoia, nu e indispensabile ca moneta se fia cu efigia, pentru ca tier'a se fia independinte.

Sunt una multime de state cari au moneta cu armele tieriei, si ale caroru monete sunt nu numai respectate, dar' au mare valoare, si asiã vrẽ se fia si moneta nostra respectata ca a acelor tierie (aplause).

D. N e g r u t i. Rusia!...

D. G h e o r g h i u. Guvernulu Rusiei nu formãza subjectulu discusiunii de facia!

Daca d. Negrutu crede, ca guvernulu d'in Rusia e idealulu dsale, mërã acolo...

Sunt una multime de Republice apoi, de prin America si alte tierie (intrerumperi), cari au pre moneta armele tieriei. Nu intrerumpeti, dice d. Gheorghiu, ca-ci nu Republic'a, ci altu ce-va este ce me inspira. Sã nu facemu atãta parada de monarchia si atãtea insinuãri. Candu voiu aveã convinctiunea, ca intr'adeveru e buna Republic'a pentru tier'a mea, voiu aveã curagiulu se o si sustienu.

Suveranitatea unui statu resulta d'in convingerea sa insu-si: elementele de incredere ale tieriei sunt bas'a suveranitatii.

Principiulu nationalitatii esiste in legea pre care ati violatu-o. Si acum ce faceti? Veniti, cu unu devotamentu excesivu, se ascundeti violarea patenta a legii calcate de dvostra, si se dicitu ca de mai inainte se proiectase punerea efigiei pre moneta.

Si care va fi rezultatulu discusiunii?

Daca voiti ca legile se se respecte, nu lasati ca calcarea loru se nu fia pedepsita. Dupa ce unu ministriu a calcatu tote drepturile, a facutu tote violentiile, elu se intielege cu alti cãti-va, ca se formeze unu nouu ministeriu si-i dõce: vino tu, ca-ci eu sum imposibile!... Totulu se uita apoi, si violãrile de lege si-producu efectulu!... (aplause).

D. G h e o r g h i u conchide dar', ca cele spuse de guvernulu nu potu fi suficiente spre a face pre camera se dõe ministriloru unu bilu de incredere in acést'a privintia.

D. I e p u r e n u, primu-ministru raspunde ca, in privintia ultimelor vorbe ale dlui Gheorghiu, ca e una intielegere, una afacere de familia venirea la putere a diferiteloru ministrie, remediulu este ca atunci, candu se restorna unu ministeriu, se se indice si mediele de reparare a eroriloru.

D. Cogalnicenu si Dem. Ghica au facutu istoriculu cestiunei, care se desbate asta-di. Sub d. I. Bratianu s'a facutu una lege care prevedeã armele tieriei pre moneta. Dar' altele erau aspiratiunile d'atunci ale spiritului partitei de la putere si, de nu s'a pusu efigia Domnitorului, caus'a a fostu pentru a se inlaturã dificultãtile diplomatice, er' guvernulu a luat atunci ingagiamentulu a face se se puna efigia pre moneta.

D. N. V o i n o v u, luandu cuventulu, arãta ca, daca guvernulu ar' aveã obiceiurile altoru guverne constitutiunale, s'aru fi potolitu incidentulu. In alte tierie, candu se deschide camer'a, s'aduce una espunere de faptele facute si mai alesu actele diplomatice, urmate de guvernulu, se depunu pre biuroulu reprezentatiunii nationale.

Nu s'a facutu asiã, si d. Iepurãnu amenintia si dõce ca ne amu grabitu si ca vomu dã unu votu in contr'a suveranitatii nationale, daca ne vomu pronuncia defavorabilu pentru guvernulu. Ne amu deprinsu inse a totu audã dõcundu-se: nu atingeti asemenea cestiuni, nu atingeti asemenea lucruri!... Si sub d. I. Bratianu, dice d. Voi-

novu, noi nu poteamu vorbi fãra calificãri de antidinastie: si atunci d. Dem. Ghica si Ionu Brateanu se sfãdeau intre dloru, dõcundu unulu ca a descoperitu completãrile facute de celu altu si vice-versa, si noi stãmu cu manele in sinu si ne uitãmu.

D. Dem. G h i c a. Spuneti, candu?

D. V o i n o v u. Candu ati disolvatu camer'a la venirea d-vostre la putere. In discusiunile ultimelor sãdintie!... Ve declarãmu ca nu suntemu Republicani: daca amu fi, amu aveã curagiulu ca se sustienemu acést'a opiniune a nostra... D. Boierescu pretinde ca a cititu toti autorii cei mari si cari sustienu, cum ca punerea efigiei Domnului tieriei pre moneta, insemeza deplin'a suveranitate si independintia a acelei tierie. Dar' d-vostre, cari ati cititu toti autorii, de ce n'ati gasitu unu momentu pentru ca se v'aruncati ochii si pre lege, pentru ca se cititi si legea, care dõce curatu ca voru fi pre moneta „valorea si armele tieriei“?... Articululu d'in constitutiune dõce, la §. despre domnu:

„Elu are dreptulu d'a bate moneta conformu unei legi speciale.“ Lege speciale s'a facutu, conformu constitutiunii. De ce ore n'ati venitu atunci in camera se esplicati, ca efigia e suveranitatea nationala si legea se se faca astu-felu, er' nu acum se faceti moneta dupa placu?

Dar' nu numai ca ati batutu moneta contrariu cu legea, dar' ati mai violatu legea prin acést'a, ca s'a pusu cuvintele: „Domnulu Romanilor.“ Nu e acést'a titulu constitutiunale alu D-lui. D-vostre l'ati modificatu dupa dorintiele strainiloru!... Daca interpelãrea dõceti ca nu va aveã rezultatulu, noi credemu ca va aveã: acel'a d'a adunã unu materialu si, — daca d-nii ministri nu ne voru apucã mai d'inainte, daca nu ne voru tramite a casa, — se li se dõe apoi unu votu de incredere sãu de ne-incredere. Cestiunea e puru constitutiunale.

Ve dã ore dreptulu amorulu d-vostre d'a radica tier'a la regatu; ve dã dreptulu d'a calca legea fia chiaru in folosulu si cu onorea tieriei?

Daca ati ea se calca cu onorea tieriei, mane se va calca cu desonorea ei!... Legea monetara dar' e calcata si n'aveti nici unu cuventu a ve escusã.

D. G. G o l e s c u. Insiãte lungu a supra valorii intrinsece a monetei si a supra facerei monetei astu-felu, ca ea se nu se conteste, adaugundu, ca tote guvernele au procedatu bine.

Sãdinti'a se suspinde pre 10 minute.

La deschidere, d. N i c o l a e I o n e s c u resume discusiunile urmate intre „ilustrii omeni de statu“, cari au marturitu toti, ca au conspiratu in favorea suveranitatii nationala.

Primulu ministru a amenintiatu cu degetulu: nu dati unu votu contr'a nostra, ca-ci elu e in contr'a suveranitatii nationala.

D. A. G. G o l e s c u a laudatu pre d. I. Bratianu, voidu a-si scusã calcarea de lege comisa de d-sa.

Dar' patriotismulu nu crede d-sa ca impinge la calcarea legii, la nesocotirea voturiloru reprezentatiunii nationala.

S'a vorbitu de intielegeri intre guvernulu si majoritate spre calcarea legii votate: acést'a e una sapare a institutiuniloru nostre.

Amu decisu a pune pre moneta armele tieriei: atãtu e totulu! Avemu nevoia se fimu in bune relatiuni cu port'a si nu trebuiã s'o inelãmu.

Oratorele vorbesce apoi a supra tratatului de la 1856, prin care s'a recunoscutu autonomi'a tieriei, si adãuge: noi (camer'a) lucrãmu la lumin'a dõlei, er' nu pre sub ascunsu! Cestiunea dar' e d'autonomi'a tieriei. Trebuie se fimu gelosi, ca legea monetei se se mantiena sãu — de e nevoia a se modificã — se se faca regulatu acést'a modificare, conformu constitutiunii. Nu intreba dar', cine sunt culpabili, cine compliciti. Nu recunose in d. ministru de esterne, „omu de statu“, unu revolucionaru pre sub ascunsu: se fia revolucionaru pre facia, in legalitate, (rãsete.) Unii ridu: dar' candu vedemu pre fostulu aginte la Constantiupole venindu se ni spuna ce'a ce ni a spusu, nu vedemu ca suntemu revolucionari legali? Nu ve spariati de cuvinte: faptele sunt totulu!...

Legalitatea constitutiunale incepe la 10 maiu si 11 iuniu 1866, candu incetase faptulu de la 11 februaru. Si faptulu monetei este ca ministrii, esindu d'in prescrierile art. X. d'in lege, au vrutu se fia mai placuti tronului!... Dsa li spune inse, ca lingusãrile perdu tronurile! Acele tronuri sunt tari, cari se radãma pre dreptulu popularu, pre reprezentatiunea nationala!... Daca ministrii sunt gelosi de ce n'au fostu si de suveranitatea reprezentata prin armele tieriei, singur'a suveranitate nationala? (aplause.) Toti ministrii facu promisiuni cãtra poterile straine, si spunu, ca voru se reforme cutare sãu cutare lege nationala. Acést'a nu e una buna politica. S'arãtãmu, ca suntemu fiii unui poporu legistu, se n'avemu alta norma, de catu acel'a d'a nu face nimicu pre ascunsu, si atunci nici unã putere nu ni va cere acte, cari se ni calce autonomi'a. Sã fimu scumpi, d-loru, a dã Portei si poteriloru esemplu de conspirare in contr'a legiloru nostre (aplause). Ce va face dar' parlamentulu? Acést'a e cestiunea. Cestiunea in facia camerei este: una lege existe, ea se calca; atãtu totulu; si nu potemu tienã sãma de mesurile de modificare

ce se voru propune in urma, ca ci in sistemul constituțional nu se facu surprinderi. Propune dar', ca d. Blarembegu să faca una motiune, ca ministrii să intre in legalitate si atunci ne vomu iertă cu totii.

D. A. G. Goleșcu a scusutu pre guvernul. Pote să aiba dreptate, căci la 1868 Port'a speră concesiuni spre a aprobă actul de la 11. februaru. Nu voiesce a acuză pre nimeni, dar' vre să recunoșca toti că, intrandu in legalitate, servimul mai bine si pre principe si pre poporu!.. (aplaude).

D. N. Blarembegu nu pote aderă la propunerea dlui N. Ionescu, căci vré să reserve cestiunea ministeriale, pentru că nu sunt numai acestea titlurile de recunoștință tieriei ale acestul ministeru. Mai sunt si altele!.. Cestiunea de facia apoi pote causă caderea motiunii, că ci ea privesce pre mai multe cabinete, si sunt aci mai multi presiedinti de cabinete, cari potu dice, că nu sunt de cătu neu carligu d'in lantiulu guvernului. S'a discutatu, daca efigia e simbolulu suveranității. D-sa nu intielege, cum pote simboliză pre una tiera unu ce asié de schimbatoru, cum sunt Domnitorii? Pre candu armele sunt mai greu de schimbatu. S'a dîsu, că toti autorii sustienu efigia ca simbolu de suveranitate. Nu e asié. D-sa se face forte a dovedî, că sunt si autori contrari si că sunt state, afara de Rusia, cu monete fără efigia. Cătu despre titlulu domnului, care s'a modificatu, elu s'a tratatu usioru. Titlulu de „Domnu alu Romanilor“ are mare importantia. Acestu titlu lu magulesce, de si in tiera nu sunt numai Romani. Acestu titlu apoi are altu avantaju: elu esclude ide'a dreptulu divin, de proprietate, de feudalitate si, candu se va propune schimbarea lui, va votă contra. Vorbindu d'agentii, n'a vrutu să-i intielega pre toti, ci numai pre d. Stratu, care a facutu si pre curierulu intre d. Olozaga si altu personagi. D. Stratu s'a ganditu mai puțin a represintă tier'a decâtu s'a ganditu a represintă alte interese.

Cu privive la conventiunea serba, n'a intielesu pre d. ministru, care n'a datu nici una esplicare. Vrédar' se scia, ace'a conventiune politica s'eu comerciale, căci in discursulu regintiei Serbiei s'a dîsu frase, cari stabilescu ace'a-si politica intre noi si Serbi, doue natiuni de gente diversa, ce'a ce d-sa nu admite, si crede că in imprejurările actuale e bine si trebuie să ne inspirămu numai de politica nationala, adica cea prescria prin testamentulu lui Stefanu celu Mare. Deplora dar', că guvernulu n'a venitu să-si depuna intreg'a corespondintia esteriore a sa, ca să se veda, ce facu agentii si ca ministerulu de esterne să nu devina una cutia de misterie, in care ochiu lui parlamentului i-este interdîsu d'a penetră.

D. P. Carp u respundindu dlui Ionescu, declara că guvernulu a mantienutu bunele relatii cu Port'a care a radicațu objectiuni, că nu vréd să permita monet'a cu efigia. Trecundu la d. Blarembegu, releva era-si calificarea dlui, că agentii sunt cersitori de decoratiuni, si apoi, că a calificatu pre d. Stratu ca curieru. Aci e obligatu a revelă acésta cestiune, căci e una acusatune adusa dlui Stratu si una insulta a dsale. Afirmă, că totu ce au facutu agentii, a fostu emanatu de la dsa. Dlu Stratu a esecutatu totu cu una inteligintia ce face onore tieriei. Candu eră vorb'a de rebelulu franco-prusianu, dsa a datu instructiuni de mai nainte dlui Stratu, să faca totulu spre a aduce pace (risete generale.) Nu rideti, dloru, căci ar' fi să se probati, că agentii nostri n'au nici una valoare in congresele europene. Cătu pentru conventiunea serba, ea e una conventiune de estraditiune pentru criminali nepolitici si desertori.

D. Mih. Cogalniceanu opina, că d. Blarembegu a deviatu de la cestiune. Si dsa e de parere a reveni a sup'ra celor-alte cestiuni, dar' pentru aci să se mantiena discussiunea numai a sup'ra monetiei. In privint'a cestiunii nationala, la 1866 am facutu ore care concesiuni, de-si constitutiunea eră precisa. De la 1866 incece, tote guvernele au lucratu nationalu si aci nu mai e nici una contestare d'in partea Portei: potemu să batemu monet'a cu s'eu fără efigie.

Aveamu tratatulu de Parisu, cum dicea d. Ionescu. Dar' acele poteri, cari semnasera tratatulu, tote au dîsu, că Port'a aveă cuventu si că noi n'avemu dreptulu a bate moneta fără invoirea ei; astu-felu Franci'a, Austri'a si Prusi'a au refusat a ni face moneta in atelierile lor. Citește apoi una nota a ambasadorilor Prusiei si Austriei, prin care dice că batera monetiei e contraria pozitiei nostre de Statu vasalu. In facia acestora — continua d. Cogalniceanu — guvernulu, care a dobanditu tote concessiunile, nu merita decâtu lauda. Monet'a nostra nu trebuie să circule numai in tiera. Tote poteri au declarat, că ne voru refusă monet'a, de se va face fără voi'a Portei. In privint'a titlului, dorește si dsa să se dice „Domnu alu Romanilor“, er' nu „alu Romaniei.“ Dar' si acestu titlu e politicu. Păna aci titlulu de „alu Romaniei“ nu e deplinu recunoscutu. Mai multe poteri au propusu a se face unu congresu, să schimbe acestu titlu si, spre dovedă, citește una nota a comitelui de Beust, cătra agintele s'eu d'aci privitoria la schimbarea art. I d'in conventiunea de la 1856 spre a se inlocui „Principatele unite cu titlulu de Romania.“

Se obiectă, dice d. Cogalniceanu, că si M. S. Imperatulu Austriei să se numesca Domnu Romanilor, căci are multi Romani in statele sale. Apoi la votarea conventiunii telegrafo-postale, conventiunii pentru Prutu, etc., s'a potutu vedé de camera, că erau objectiuni asup'ra titlului de „Romania“ si „Domnu alu Romanilor.“ Port'a trebuie menagiata. Ea e una potere mica si e gelosa de formalități, de lucruri secundarie. Ori-ce amu cerutu de la ea, amu gasitu objectiuni si formalități. Adi avem dreptulu d'a bate moneta cum vremu, si urmandu pre d. Ionescu, amu face placerea Turciei, care vréd să scape de efigia Domnului. Toti Domnii Romanilor ne-atérnati au pusu efigia lor pre moneta. Chiaru daca nu toti autorii n'aru sustiené, că efigia e simbolu de suveranitate, noi trebuie totu s'o sustienemu. Venindu la cestiunea constituționala, crede, că e bine ca prefacerea să se faca prin lege. Ministerulu precedentu, candu eră să se bata moneta, a presintatu unu proiectu de lege modifcatoru legii monetiei. Propune a se trece simplu la ordinea d'ilei si monet'a să se bata cu efigia, căci contrariulu ar' dovedî, că Camera nu scie să-si respecte suveranitatea.

Se citeșcu doue motiuni de trecere simpla la ordinea d'ilei.

Fiindu 5 ore sér'a, se decide a se prelunđi siedint'a.

D. Primu-ministru resume, că guvernulu a declarat, că e depusa legea pentru modifcare si că va cere unu creditu pentru moneta, cu ocașiunea carui-a cestiunea va reveni.

Se inchide discussiunea.

Se pune la votu prin scolare si siedere motiunea trecerii camerei, puru si simplu, la ordinea d'ilei — in urm'a declarărilor guvernului — si presiedintele declara motiunea primita.

Siedint'a se radica la 5 ore si unu patraru sér'a.

Siedint'a de luni, 23 novembre 1 70

Siedint'a se deschide la 12 si diumetate ore p. m., sub presiedint'a dlui G. Costaforu.

Sumarulu siedintiei precedente s'aproba, si se citeșcu comunicatele, dupa cari presiedintele espune, că comisiunea bugetara nu s'a constituitu, sectiunile nu s'au potutu intruni spre a se constitui, că sunt apoi si alte comisiuni de alesu, si supune casulu la apretierea adunării, căci sunt in sectiuni depuse mai multe legi financiare.

D. Ionu Agari ci opina, ca camera să se pre-ocupe, mai antăiu de tote, de cestiunea financiara.

Dupa diferite esplicatiuni d'im partea presiedintelui, se decide a se trece in sectiuni.

Se tragu la sorti cei cinci deputati noui alesi, la ce sectiune au se lucreze.

Siedint'a se radica la 12³¹ ore.

Estr. d'in „Rom.“

VARIETATI.

* (Dlu I. Hlozanszky), colaboratore la diariulu slovacu „Slovenske Noviny“ fu citatu in 13. c. inaintea Camerei juratiloru d'in Pesta, ca autoru alu articolului intitulatu: „Edificiulu vechiu alu Europei seruineză“, publicatu in nr. 126, de la 15 septembrie 1870, alu numitului diariu. Fiindu că articolulu d'in cestiune este de interesu si pentru romani, estragemu d'in elu urmatoriile passagii mai importante: „Magiarii, cari se radica pre dreptulu lor pseudo-istoricu, ce propriaminte nu este alta-ce decâtu una nedreptate internationala, facu d'in constitutiunea si constitutiunismulu lor masine pentru scopurile lor egoistice; pentru cele-alte nationalități d'in Ungaria, au facutu ei d'in constitutiunea lor unu instrumentu de tortura, de unde resulta, că Ungaria nu este pentru cele-alte nationalități nemagiare decâtu „unu conceptu geograficu“, asié, că noi nu avem nece unu motivu d'a ne interesă de esistint'a Ungariei, ba, ce e mai multu, ne vomu nită cu manele incrucisiate, cum se voru adună a sup'ra capului ei furtunele sangerose atunci, candu cele doue mai mari rase a le Europei si-voru mesurá poteri un'a contra' altei-a.“... „Este posibilu, — continua articolulu, — ba chiaru probabilu, că Ungaria va formá pentru cătu-va tempu unu punctu intermediariu intre ambele rase; inse incotu-incotu se va constitui, de la Tibiscu (Tisa) până la Marea-Négra, imperiulu dacoromanu, Dacia vechia va reintineri, si confederatiunea meridionale a slaviloru va reînflori. Era cele-Lalte provincie, situate intre March si Tibiscu, intre Carpati si Dunare, Domnediu si Europ'a le va cede natiunii slave d'in „Neutra Superiore.“ Da, dieu, Europ'a vechia se grabesce cătra ruinare si noi dicemu la tote aceste: Aminu!“ — Substitutulu procurorului generalu, Dlu Eduardu Makovecz, acuză pre autorulu articolului d'in cestiune, că voiesce a disolve unitatea teritoriale a diferitelor provincie supuse coronei St. Stefanu si a provocá pre locuitorii de limba

magiara ai tieriei d'a nu-si impleni detorint'a lor militare si d'a nu se supune auctoritatiloru legali, si, illustrandu acusatune sa inca si cu procesulu de pressa de asemenea intielesu intentatu „Federatiunei“ si pertratatu in 29. novembre, candu Ionu Porutiu fu condamnatu, procurorulu generale roga pre jurati; ca să condame si pre I. Hlozanszky, ca auctor alu articolului incriminat. Acusatulu se aperă cu una resolutiune demna de barbatulu, care primesce responsabilitatea faptelor si opiniiloru sale, demonstrandu d'in litera in litera, că articolulu incriminat nu contine nimicu ilegalu, ci numai fapte adeverate. Intr'adeveru, — dice Dlu Hlozanszky in aperarea sa, — natiunile oprimate nu au nece unu motivu d'a se interesă de esistint'a Ungariei, căci a nume dorintiele juste a le Slaviloru d'in nordulu Ungariei au fostu disprețuite; era ce se atinge de Daco-Romania, acestu a este unu secretu publicu, tratatu inca si in diurnalele magiare „Pesti Napló“, „Hon“, „Századunk“, etc. Aeratoriulu acusatulu fu celebrulu avocatulu d'in Posoniu, Dr. Paulu Mudron, cunoscutu cesitoriloru nostri inca d'in procesulu de pressa intentatu „Federatiunei“ in caus'a Tofaleniloru si pertratatu a dou'a ora in Tirnavia; elu demunstră cu fapte palpabile, cu legea de natiunalitate, cu legea municipale, etc., că auctorulu articolului nu este culpabilu, căci a scrisu si a publicatu numai fapte adeverate. Cu tote aceste, convictiunea juratiloru magiari fu, că Dlu I. Hlozanszky este „culpabilu“ si tribunalulu de pressa lu condamná la inchisore de 10 lune, la una multa de 500 fl., la solvirea speseloru procesuali in suma de 48 fl. 62 cr. si la solvirea speseloru de subsistintia in inchisore. Condamnatulu insinú recursu de nullitate si, până la decisiunea Curtii de Casatiune, fu lasatu in libertate sub garanti'a avocatului Dr. P. Mudron si a redactorului Sigismundu Chorini. Solatium est..... socias habuisse....

„Amvonulu“

foia basericesca pentru elaborate d'in sfer'a elocutiunii sacre, sub redactiunea lui Iustinu Popfiu (Oradea-Mare, Grosswardein in Ungaria), pentru an. 1871 (anulu II.), apare de doue ori pre luna, in numeri de câte doue cole, in formatu de carte mare. Va aduce totu felulu de predice de dominece, serbatori si de diverse ocașuni. Prenumeratiunea se face de odata pentru anulu intregu. Pretiulu de d'incoce de Carpati: 4 fl. v. a.; de d'incolo de Carpati: 1 galb.

Sciri electrice.

Roma, 12. Dec. Trochu a tramisu papu una scutula artificiosa cu 10,000 franci.

Londra, 12. dec. Corespundintele d'in Versailles alu diariului „Times“ raporta, că numerulu francesiloru, cari au participatu la erumperile ultime, se urca la 90,000 fetiori. — „Daily Tel.“ anuncia că, conformu sciriloru d'in Brussel'a, Prusi'a este resoluta a anecă Luxemburgulu, si că intre Prusi'a si Rusia existe una aliantia strinsa. Totu acésta foia anuncia d'in Constantinopola, că Ignatiiff avu o conferintia cu Ali-Pasi'a, alucari resultatu inse este putienu multumitoriu; că ambasadorulu anglesu de acolo observa una tiena energica si se opune pretensiuniloru Rusiei.

Viena, 13. dec. Foiele de demanetia se esprima forte energicu contr'a procederei prusesce facia cu neutralitatea garantata a Luxemburgulu. „N. Fr. Pr.“ respinge tote argumentele rotei prusesce relative la acésta afacere si dice, că acésta politica este arroganta.

Berolinu, 13. dec. Scirile despre incuputul bombardării Parisului sunt ratecite, d'in contr'a, Parisulu nu se va bombardá, dar' administratiunea armatei germane este gat'a a continuá rebelulu si dupa caderea Parisului si a subjuga tota Franci'a. Armata se va intari prin transportu noue de trupe; se facu degiá recrutari noue spre acestu scopu.

Brussel'a, 13. dec. Negotiatiunile a sup'ra incorporarei Luxemburgulu ieu una decurgere favorabile; nu se scie inse, daca Luxemburgulu are să devina una tiera a imperiului germanu s'eu are să devina independinta sub principu Enrieu.

Petruburgu, 13. dec. Bngetul ministriului de rebelu pre anulu 1871 s'a normatu cu 95 milioane. — Pre line'a frata Curscu-Asovu se voru infintă inca unele statii pentru a se intensifca transportarea trenelor.

Proprietariu si editoriu ALEXANDRU ROMANU. Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.